

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. Силвия Иванова Филкова, д.оз.

Учебен сектор „Рехабилитатор“, Медицински колеж,
Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ - Варна

на дисертационния труд на Мюжгян Исмаил Сабри на тема:

„ПРОФИЛАКТИКА НА РАКА НА МАТОЧНАТА ШИЙКА: ОЦЕНКА НА
ИНФОРМИРАНОСТТА ПРИ ЗДРАВИ И БОЛНИ ЖЕНИ”

Научни ръководители:

доц. Диана Димитрова, д. пс. и проф. д-р Стефан Иванов, д.м.н.

За присъждане на образователната и научна степен „доктор” по област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4.Обществено здраве и научна специалност: Управление на здравните грижи

Данни за процедурата

Със заповед на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна № Р-109-232 от 25.07.2019 г. Мюжгян Исмаил Сабри е зачислена като докторант в самостоятелна форма на обучение в Докторската програма по „Управление на здравните грижи“ към Катедра „Здравни грижи“, Филиал – Сливен към Медицински университет - Варна за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, по научна специалност „Управление на здравните грижи“.

На катедрен съвет на Катедра „Здравни грижи“, Филиал Сливен към Медицински университет Варна № 7 от 14.07.2022 г. е установена готовността за публична защита на докторантката и е направено предложение за състав на Научно жури.

Съгласно Заповед № Р-109-309 от 29.07.2022 г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм избрана за член на Научното жури, а на основание Протокол № 1/08.08.2022 г. съм определена да изготвя становище по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор” с кандидат Мюжгян Исмаил Сабри.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е подготвен и представен в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Варна.

Биографични данни и професионално развитие на кандидатката

Мюжгян Сабри завършва образователно-квалификационна степен бакалавър със следните специалности: медицинска сестра – общ профил в ПМИ „Ив. П. Павлов“ гр Русе и социална педагогика в ШУ „Епископ К. Преславски“ гр Шумен. Следват години на надграждане на образователни степени и следдипломно обучение. Придобива образователно-квалификационна степен Магистър по Социален мениджмънт във ВСУ „Черноризец Храбър“ гр. Варна и Управление на здравните грижи в Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна.

След като завършва базовото си висше образование със специалност медицинска сестра, Мюжгян Сабри работи в сферата на здравеопазването във вътрешно отделение с гастроентерологичен профил, ендоскопски и онкологичен кабинет. Също така работи и като главен инспектор в РЗИ-Шумен и медицински представител.

Преминала е редица обучения и квалификационни курсове, част от които организирани от БАПЗГ. Владее английски и руски език. Има научни публикации и участия в национални и международни научни форуми.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд, разработен от Мюжгян Сабри, е в обем от 175 страници, със стандартната за професионалното направление структура. Онагледен е с 15 таблици, 87 фигури и 5 приложения.

Включва: Въведение (2 стр.). Литературен обзор (39 стр.). Цел, задачи, методи и организация на проучването (6 стр.). Резултати от собствени проучвания и обсъждане (55 стр.). Стратегия за повишаване на информираността сред жени в три възрастови групи (5 стр.). Изводи, препоръки и приноси (3 стр.). Използвана литература (16 стр.) и 5 приложения. Библиографската справка съдържа 182 заглавия, от които на кирилица 30 бр. и 152 бр. на латиница.

Оценка актуалността на темата

Значимостта и актуалността на темата се обуславят от факта, че ракът на маточната шийка е едно от трите най-чести злокачествени заболявания при жените. Докторантката ни обръща внимание върху данните на Български национален раков регистър, според който статистиката за карцинома на маточната шийка е негативната и смъртността е висока. Единственият начин за ранно откриване на заболяването остават ежегодните профилактични прегледи. Навременното диагностициране на рака на маточната шийка и успешното лечение на преканцерозите е възможно само чрез редовни гинекологични прегледи. Практическият аспект на разработката е насочен към проучване на информираността относно заболяването рак на маточната шийка, към изясняване на социалните и личните митове, свързани с първичната профилактика, към оценката на рисковите и поведенческите фактори, които възпрепятстват масовия скрининг. Ракът на маточната шийка може да бъде предотвратен чрез скрининговите програми, ето защо повишаването на здравната култура и мотивацията на българските жени за профилактични гинекологични прегледи и прилагане на ваксини трябва да се поддържа на добро ниво.

Литературен обзор

Литературният обзор е много добре структуриран, включва различни насоки, при разработването на изучавания проблем. Във въведението аргументирано е обоснована актуалността на избраната тема. Докторантката е разработила подробно и изчерпателно честотата на разпространение и рак на маточната шийка. Разглежда задълбочено етиологията, рисковите фактори и диагностичните подходи. Предвид значимостта на разглежданата проблематика, описва видове профилактични модели и методи за лечение.

Опитът и познанията на докторантката допринасят за правилно и задълбочено описание на мястото на здравния работник и ролята му за повишаване информираността сред жените.

Литературният обзор и библиографската справка издават широка информираност по разглежданата тема. Проученият литературен материал е оценен критично и творчески, в резултат на което е направен задълбочен анализ на теоретичните постановки. Всичко това показва широка научна осведоменост, компетентност и задълбочени научни познания по проблема, към който докторантката е насочила своя изследователски интерес.

Методология на проучването

В глава II-ра Мюжгян Сабри е представила цел, задачи, хипотези и методология на дисертационния труд.

Основната цел е точно и ясно поставена: „Да се установи нивото на информираност относно рака на маточната шийка и да се идентифицират факторите и причините, оказващи влияние върху познанията на българските жени относно методите и средствата за профилактика и ранно откриване на карцинома на маточната шийка“. Разработена е в 5 коректно формулирани задачи, изпълнението на които отразява извършената от докторантката изследователска работа. Заложени са две работни хипотези. Методиката е подробно представена. Респондентите включени в проучването са разпределени в три групи.

- Първа група респонденти: 200 студентки.
- Втора група респонденти: 200 пациентки с диагноза рак на маточната шийка, лекувани и хоспитализирани.
- Трета група респонденти: 200 здрави жени, избрани на случаен принцип от градовете – Шумен, Велико Търново и Варна.

Формулирани са критерии за допускане в проучването за всяка от изброените групи. Описани са времето и етапите на провеждане на научното проучване. Разработени са три анкетни карти, които съдържат затворени и отворени въпроси. Проучването е проведено след получено разрешение от Комисията по етика на научните изследвания при Медицински университет - Варна. Всички участници в изследването са подписали информирано съгласие.

Изследователските методи на проучването – документален метод, анкетен метод и наблюдение са адекватно приложени. За статистическото представяне на резултатите са използвани описателни методи и методи за оценка, методи за проверка на хипотези, корелационен анализ – коефициент на Спирмън. Всеки от тях е подходящо приложен и обогатява анализа на резултатите.

Резултатите от собственото проучване и тяхното обсъждане докторантката Мюжгян Сабри представя в Глава трета на дисертационния труд.

Представени са резултати, които са логически оформени и структурирани. Нагледно, подробно и с разбиране са анализирани резултатите от трите анкетиранни групи. Изследвани са 600 лица.

Докторантката умело проучва информираността на респондентите относно препоръчителната честота на провеждане на профилактичния гинекологичен преглед.

Налага се изводът, че образованието на анкетираните не корелира с честота на посещения при гинеколог, но се установява, че жените, живеещи в селски райони, са най-малко информирани.

Данните от собственото проучване показват, че най-ниско ниво на информираност относно рак на маточната шийка се наблюдава в групата на младите жени (студентки).

При изследването на нивото на здравната култура по отношение на рисковите фактори, свързани с рак на маточната шийка докторантката установява, че жените водят рисков начин на живот - почти половината от тях пушат редовно, над една трета са започнали да водят полов живот преди 18 г., повече от половината нямат практика за редовно провеждане на профилактични прегледи. Данните от проведеното проучване представят информираността на близо половината жени за връзката между инфектирането с човешки папилома вирус и развитието на рак на маточната шийка, а малко повече от тях знаят, че ваксината срещу този вирус предпазва от инфекция.

Проучена е информираността и на отношението на анкетираните към ваксинацията срещу рак на маточната шийка и данните сочат, че една трета от тях не биха се ваксинирали. Според анализът на данните преобладава мнението, че поставянето на ваксина срещу човешки папиломавирус не заменя гинекологичния преглед с цитонамазка.

Високо оценявам решението и усилието на докторантката да разработи въз основа на прегледа на литературата и получените резултати предложение за стратегия за повишаване на информираността на жените относно превенцията на ракът на маточната шийка.

На базата на резултатите от направеното проучване, анализа на литературата и международния опит са формулирани 13 извода, които в синтезиран вид отразяват резултатите от проучването.

Анализът на данните от дисертационния труд имат значителни практико-приложни приноси, както за реалната практика, така и за обучението на бъдещите професионалисти по здравни грижи. Съгласна съм с посочените от докторантката приноси с научно-теоретичен характер. На базата на резултатите са изведени препоръки, конкретно адресирани към Министерство на здравеопазването и Регионалните здравни инспекции.

Във връзка с дисертационния труд докторантката е представила четири публикации в които е първи автор, а в три от тях е единствен автор, което доказва личното ѝ участие в проведените изследвания, получените резултати и приноси.

Авторефератът отговаря по структура на общоприетите изисквания. Съдържанието на дисертационния труд е отразено пълно и точно. Представени са най-съществените резултати и установените зависимости, както и изводите, приносите и препоръките от проучването. Онагледен е богат с таблици и фигури.

Бележките ми към дисертационния труд са посочени в съответните места в становището.

Заклучение: Представеният дисертационен труд „Профилактика на рака на маточната шийка: оценка на информираността при здрави и болни жени“ е на актуална тема и показва задълбочено владение на изследваната материя от докторантката. При разработване на дисертационния си труд Мюжгян Сабри демонстрира умения за

прилагане на методологията на научно-изследователската работа, което е една от целите на докторантското обучение. Проведеното изследване отговаря на поставените задачи. Дисертационният труд показва, че Мюжгян Сабри притежава задълбочени теоретични знания и професионална компетентност, показва способност за самостоятелно провеждане и представяне на резултати от научно изследване.

Дисертацията отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Варна.

Гореизложеното ми дава основание убедено да дам положителна оценка за представения дисертационен труд и предлагам на Научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Мюжгян Сабри в Докторска програма по „Управление на здравните грижи“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве.

07.09.2022г.
Гр. Варна

Доц. Силвия Филкова, д.оз.